

דף מקורות - פרשת חיי שרה – עובר לסוחר

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור ליט' חשון תשע"ח
א. בראשית כג. – 'ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא.. ויען עפרון.. השדה נתתי לך והמערה.. וישקל אברהם לעפרן את הכסף.. ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר. זוהר קכז - ת"ח אי עפרון הוה חמי במערתא מה דהוה חמי אברהם בה לא יזבין לה לעלמין, אלא ודאי לא חמא בה ולא כלום דהא לית מלה אתגלייא אלא למאריה.. לאברהם אתגלייא דיליה הוה לעפרון לא הוה אתגליא לי' דלא הוה ליה חולקא ביה ובגין כך לא אתגלי לעפרון כלום ולא הוה חמי אלא חשוכא.. אברהם לא קאמר אלא ויתן לי את מערת המכפלה.. ואיהו אמר השדה נתתי לך והמערה.. בגין דכלא הוה מאיס עליה דעפרון דלא ידע מה היא.. פדר"א לה - 'ורץ להביא בן בקר וברח מלפניו בן הבקר ונכנס למערת המכפלה ונכנס אברהם אחריו ומצא שם אדם הראשון ועזרו שוכבים על המטות וישינים ונירות דולקות עליהן וריח טוב עליהם כריח ניחוח לפיכך חמד המערה לאחוזת קבר. זוהר חיי שרה קכז - רבי יהודה אמר אברהם ידע בההיא מערתא סימנא ולביה ורעותיה תמן הוה, בגין דמקדמת דנא עאל לתמן וחמא לאדם וחוה טמירין תמן, ומנא הוה ידע דאינון הו?.. ואתפתח ליה חד פתחא דגתא דעדן תמן, וההוא דיוקנא דאדם הוה קאים לגביה..

ב. ריקאנטי כג' ט - 'בהיות אברהם אבינו יודע מעלת המקום שהוא בית שער לעדן.. על כן בחר בו כי דרך שם יכנסו לגן עדן, וזהו סוד עובר לסוחר, כי הגן נקרא סוחרת לבעלי הקבלה.

ג. שמואל ב' ב - 'וישאל דוד בד'.. אנה אעלה ויאמר חברנה.. ויבאו אנשי יהודה וימשחו שם את דוד למלך על בית יהודה..

ד. אסתר רבה א' ה - 'ר' עקיבא היה יושב ודורש ונתנמנמו התלמידים בעא לערערה יתהון אמר מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה, אלא כך אמר הקב"ה תבא אסתר בתה של שרה שחיתה שבע ועשרים ומאה שנה ותמלוך.. אסתר א. - 'משתה.. בחצר גנת ביתן המלך.. על רצפת בהט ושש ודר וסחרת. מגילה יב - 'ודר וסחרת רב אמר דרי דרי, ושמואל אמר אבן טובה יש בכרכי הים ודרה שמה, הושיבה באמצע סעודה ומאירה להם כצהרים. דבי רבי ישמעאל תנא, שקרא דרור לכל בעלי סחורה. רש"י - דרי דרי - שורות שורות סביב, וסחרת לשון סחור סחור. כצהרים - והאי וסחרת לשון סהרא הוא. אסתר רבה ב - 'ר' ביבא בר אבונא אמר פרקמטיא נפקת, המד"א עובר לסוחר.

ה. ויקרא א' ה. - 'וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אוהל מועד. אונקלוס .. -סחור סחור.. עולת רא"ה א' קעא - 'ופנה לסובב. המזבח.. הוא רשום ביסוד מקומו של עולם לארבע רוחותיו, אמנם יש לו יחס לא עם המקום המוגבל לבד, אלא עם כל המצוי שלמעלה מן המקום הגורם את ההויה המקומית.. וזהו תכן המקיף החצוני.. ופנה לסובב.

ו. ספר הבהיר קצ - 'דאמר ר' [מאיר] מאי דכתיב ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור ולא אמר ויהי כן, אלא מלמד שהאור הוא היה גדול מאד ואין כל בריה יכולה להסתכל בו, גנזו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבא, והיא מדת כל סחורה שבעולם, והיא כח אבן יקרה שקורין סוחרת ודר, ועל מה היא מדת דר, אלא מלמד שלקח הקב"ה מזיוה אחד מאלפים ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וכלל בה כל המצות. ובא אברהם.. ונתנו לו אבן יקרה זו, ולא רצה אותה, זכה ולקח מדתו החסד.. בא יצחק.. ונתנו לו ולא רצה בה זכה ונטל מדת הגבורה.. בא יעקב ורצה בה ולא נתנוה לו, אמרו לו הואיל ואברהם למעלה ויצחק תחתיו אתה תהיה באמצע.. ולפיכך אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, אבן שמאסו אברהם ויצחק שבנו את העולם היתה עתה לראש פנה. פרדס רימונים שער כב' פ"ד - 'היה הקב"ה רוצה שיהיה אאע"ה מרכבה למדת המלכות.. הצריכה תקון.. שהיא מדה האחרונה.. לא רצה במלכות.. כי עיקר התנוצצות נשמתו מחסד.. בא יעקב.. ולא נתנוהו.. שהיו אברהם ויצחק ב' הפכים.. והוצרך השלום ביניהם לתיקון העולם..

ז. תהלים צא. - 'צנה וסחרה אמתו. רש"י - צנה המקפת את האדם קרוב לארבע רוחותיו, סוחרה לשון סחור סחור. תיקוני זוהר תיקון כא' מז - 'צנה דא שכינתא תתאה וסחרה דא שכינתא עלאה אמתו דא עמודא דאמציעתא.

ח. שמות ג' טו. - 'זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר. רמב"ן .. -זכרי לדר דר חסר. והמשכיל יבין. ריקאנטי -זה שמי, אלוקי אברהם ויצחק שהם תחלת העולם והמשכת הבנין. וזה זכרי, הוא אלוקי יעקב.. לדור דור, רמז לשכינה.. שהיא דירה לשם יתעלה, גם דרה בינינו.. מגיד מישרים דברים .. -זכרי.. לדר דר כלומר לאשפעא בדר דהוא מלכות' תתא' כד"א ודר וסוחרת ובחובא דאדם קדמאא אתיהיב דוכתא לדר דסטרא אוחרא לאתחברא בדר דסטרא דקדושה.. והיינו וקוץ ודרדר. פסחים ד - 'אמר רב משרשיא: מזוזה חובת הדר היא. דברים לב' ז - 'בינו שנות דר ודר.. שמות

יז' טז.. – 'מלחמה לד' בעמלק מדר דר. דברים כה' יט – 'והיה בהניח ד' אלוקיך לך מכל אויביך מסביב.. תמחה את זכר עמלק.. אונקלוס.. – מסחור סחור.. מגיז מישרים בשלח מ"ק – זכור את.. כד יתייחד זכור דהיינו צדיק עם כנסת ישראל.. מלחמה לה' בעמלק מדור דור, היינו רזא דדר וסוחרת דאתמר על בינה ומלכות והיינו רזא דמן העולם ועד העולם.

ט. קובץ ו' רעד – 'נשמתן של ישראל נובעת היא מאור אלוקים הפנימי הזה, המטהר ומעלה את העולם, מתגלה בכל המון הגילויים הניסיים והטבעיים, במוסר ובדרך ארץ, ביראת אלוקים וברוח טוהר. ונקודת המלוכה ואור המשיחיות מכאן היא מופיעה, נשמת דוד ממנה היא יצוקה, ופעולותיו הממלכתיות והנפשיות, הגבר הוקם על ונעים זמירות ישראל, הם הרימו את הנשמה הישראלית, פלסו נתיבות למהלך החיים הישראליים, להמטרה האלוקית. הוא פינה את הדרך, לא נתן שנת לעיניו, לעפעפיו תנומה, עד מצא מקום לד', משכנות לאביר יעקב. שלמה מצא הכל מוכן, נשמת ישראל בהופעתה, בעצמיות סגולתה. ההכרה הפנימית בגאותן וגדלן של ישראל נגמרה כבר באומה, ועת דודים הגיעה, ונבנה בית עולמים בהדר וגודל, ונתנשאה המחשבה הישראלית עד כדי הקף עולמים, קיימא סיהרא באשלמותא. כירח יכון עולם ועד בשחק נאמן סלה. שמואל ב' ז – 'ויהי כי ישב המלך בביתו וד' הניח לו מסביב מכל איביו. רש"י – נתקיים והניח לכם מכל אויביכם וגו' מה כתיב אחריו והיה המקום אשר יבחר וגו' מעתה עלינו לבנות בית הבחירה.